

บทบรรณาธิการ

จากภูมิปัญญา 5,000 ปี สู่อการแพทย์บูรณาการ

การแพทย์แผนจีน คือหนึ่งในมรดกทางปัญญาที่เก่าแก่ที่สุดของมนุษยชาติ ซึ่งได้รับการสืบทอดและพัฒนาอย่างต่อเนื่องมายาวนานกว่า 5,000 ปี ความยั่งยืนข้ามผ่านกาลเวลามาจนถึงปัจจุบัน ย่อมเป็นข้อพิสูจน์ที่เด่นชัดถึงคุณค่าและการนำไปใช้จริง อัตลักษณ์ที่โดดเด่นของศาสตร์นี้คือ การมองสุขภาพแบบองค์รวม ที่เชื่อว่ามนุษย์และธรรมชาติเป็นหนึ่งเดียวกัน และอาการเจ็บป่วยเกิดจากความไม่สมดุลภายในร่างกาย อย่างไรก็ตาม แม้จะยังคงรักษาแก่นแท้และปรัชญาดั้งเดิมไว้อย่างเคร่งครัด แต่การแพทย์แผนจีนไม่ใช่ศาสตร์ที่หยุดนิ่ง หากแต่ยืดหยุ่น ปรับตัว และวิวัฒนาการให้สอดคล้องกับบริบทของโลกอยู่เสมอ

ในยุคปัจจุบันที่ระบบสาธารณสุขซับซ้อนด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ องค์ความรู้ดั้งเดิมจึงเข้าสู่กระบวนการศึกษาวิจัยอย่างเข้มงวดตามมาตรฐานสากล เพื่ออธิบายทฤษฎีโบราณด้วยความเข้าใจทางวิทยาศาสตร์ พร้อมทั้งสร้างหลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อรองรับประสิทธิผลและความปลอดภัยในการรักษา มีการศึกษาวิจัยครอบคลุมหลากหลายมิติ ตั้งแต่การวินิจฉัยโรค วิธีการรักษา เช่น การใช้ยาสมุนไพร การฝังเข็ม การนวดทุยหนา การบริหารร่างกาย ตลอดจนไปถึงการศึกษาเชิงลึกของตัวยาสมุนไพร ทั้งด้านคุณภาพ ประสิทธิภาพ และความปลอดภัย งานวิจัยสมัยใหม่มีตั้งแต่ระดับห้องปฏิบัติการจนถึงการทดลองทางคลินิก โดยใช้ระเบียบวิธีและเทคนิคทางวิทยาศาสตร์ เช่น การใช้เทคนิคทาง chromatography และ spectrometry ในการวิเคราะห์หาสารออกฤทธิ์ทางชีวภาพของยาสมุนไพรจีน เพื่อระบุองค์ประกอบและโครงสร้างทางเคมี การศึกษาฤทธิ์ทางเภสัชวิทยาในระดับเซลล์และสัตว์ทดลอง ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีโอมิกส์ เช่น genomics และ metabolomics เพื่ออธิบายกลไกการออกฤทธิ์ พร้อมทั้งใช้เทคโนโลยีชีวสารสนเทศเพื่อวิเคราะห์และสร้างเครือข่ายข้อมูลเชื่อมโยงระหว่างสารออกฤทธิ์-โปรตีนเป้าหมาย-โรค ช่วยให้เข้าใจกลไกการออกฤทธิ์ของตำรับยาจีนที่ประกอบด้วยสมุนไพรหลายชนิดได้อย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับปรัชญาการแพทย์แผนจีนที่มองสุขภาพแบบองค์รวม ส่วนการวิจัยทางคลินิกนั้นก็มีการทดลองแบบสุ่มและมีกลุ่มควบคุมที่ปกปิดทั้งสองฝ่าย ซึ่งเป็นมาตรฐานสูงสุดทางการแพทย์ เพื่อยืนยันว่าผลการรักษานั้นเกิดขึ้นจริงในผู้ป่วยและสามารถทำซ้ำได้ อย่างไรก็ตาม การศึกษาเหล่านี้มีความท้าทายในระเบียบวิธีวิจัย เช่น การแพทย์แผนจีนนิยมใช้ตำรับยามากกว่าสมุนไพรเดี่ยว การวางรูปแบบวิจัยให้สอดคล้องกับการวินิจฉัยแบบแยกกลุ่มอาการอันเป็นเอกลักษณ์ของการแพทย์แผนจีน หรือข้อจำกัดในการปกปิดสองด้านในการศึกษาทางคลินิก นอกเหนือจากการศึกษาข้างต้น ยังมีงานวิจัยเชิงระบบเพื่อยกระดับมาตรฐานการบริการ และการพัฒนาหลักสูตรแพทยศาสตรศึกษา เพื่อสร้างบุคลากรรุ่นใหม่ที่มีความเชี่ยวชาญทั้งศาสตร์ดั้งเดิมและเข้าใจวิทยาศาสตร์สมัยใหม่อย่างแท้จริง

การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญอีกประการของการแพทย์แผนจีน คือ นวัตกรรมทางเภสัชกรรมที่เข้ามาแก้ไขข้อจำกัดเดิม เช่น ความแปรปรวนของคุณภาพสมุนไพร การตั้มยาที่ต้องใช้เวลานาน และรสชาติที่รับประทานได้ยาก ปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีเภสัชกรรมสมัยใหม่มาใช้ เช่น การผลิตสารสกัดจากสมุนไพร การพัฒนารูปแบบยาสำเร็จรูปที่ตอบโจทย์วิถีชีวิตยุคใหม่ เช่น ยาแคปซูล ยาเม็ดเคลือบฟิล์ม ยาเกรนูล พร้อมทั้งบูรณาการเทคนิคทางวิทยาศาสตร์เพื่อวิเคราะห์และควบคุมคุณภาพในทุกขั้นตอน ตั้งแต่วัตถุดิบไปจนถึงผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป กระบวนการเหล่านี้ต้องผ่านการศึกษาและวิจัย เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีประสิทธิผลและความปลอดภัยคงเดิมตามภูมิปัญญาเดิม แต่ขณะเดียวกันก็ช่วยให้ผู้บริโภคใช้ยาได้สะดวก และกำหนด

ขนาดรับประทานได้อย่างแม่นยำ โดยผู้ผลิตต้องมีมาตรฐานการผลิตให้สอดคล้องกับข้อกำหนดการผลิตที่ดีของสากล (good manufacturing practice, GMP) เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ยาที่มีคุณภาพสม่ำเสมอในทุกครั้งของการผลิต

การผสมผสานภูมิปัญญาโบราณเข้ากับหลักฐานเชิงประจักษ์ทางวิทยาศาสตร์ที่กล่าวไปข้างต้น เป็นหัวใจสำคัญของการนำการแพทย์แผนจีนเข้าสู่แนวทางของการแพทย์บูรณาการ (integrative medicine) ที่ตอบโจทย์ระบบสาธารณสุขสมัยใหม่ แนวทางการรักษานี้จะผสมผสานข้อดีของทั้งการแพทย์แผนจีนและการแพทย์แผนตะวันตกเข้าด้วยกัน โรงพยาบาลหลายแห่งนำการแพทย์แผนจีนมาใช้ร่วมกับการแพทย์แผนตะวันตกเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการรักษา ขณะเดียวกันประชาชนก็สามารถประยุกต์ใช้แนวทางนี้เพื่อดูแลสุขภาพของตนเองได้เช่นกัน อย่างไรก็ตาม มีประเด็นที่ต้องศึกษาวิจัยอย่างรอบคอบเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างการแพทย์ทั้งสองระบบ ซึ่งอาจส่งผลเชิงบวกหรือเชิงลบก็ได้ เช่น การเกิดปฏิกิริยาระหว่างยาสมุนไพรจีนกับยาแผนตะวันตก ซึ่งต้องระมัดระวังโดยเฉพาะยาแผนตะวันตกที่มีดัชนีการรักษาแคบ ดังนั้น การทำความเข้าใจในกลไกปฏิสัมพันธ์เหล่านี้จะช่วยลดความเสี่ยงทางคลินิกในการผสมผสานการแพทย์แผนจีนร่วมกับการแพทย์แผนตะวันตก อีกทั้งยังสร้างความเชื่อมั่นต่อการแพทย์บูรณาการในระดับสากล

การศึกษาวิจัยทั้งหมดที่ได้กล่าวถึงข้างต้นจำเป็นต้องได้รับการเผยแพร่สู่สาธารณะ **วารสารการแพทย์-แผนจีนในประเทศไทย** เป็นวารสารหนึ่งที่เปิดรับบทความการศึกษาวิจัยที่มีคุณภาพสูง โดยมุ่งมั่นเป็นสื่อกลางที่ทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างภูมิปัญญาดั้งเดิมของการแพทย์แผนจีนกับวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ เพื่อช่วยขับเคลื่อนการแพทย์แผนจีนให้ก้าวไปพร้อมกับโลกปัจจุบันอย่างสง่างาม เพื่อสืบทอดคุณค่าอันล้ำค่าจากอดีต และสร้างสุขภาวะที่ยั่งยืนให้แก่ประชาชน

อุทัย โสธนะพันธุ์
บรรณาธิการ

Editorial Note

From 5,000 years of wisdom to integrative medicine

Traditional Chinese Medicine (TCM) is one of the oldest intellectual heritages of humankind, continuously transmitted and developed for more than 5,000 years. Its endurance across millennia is clear evidence of its value and practical application. A distinctive feature of this discipline is its holistic view of health, which regards humans and nature as one, and considers illness to arise from internal imbalance. While firmly preserving its essence and philosophy, TCM is not a static discipline; rather, it is flexible, adaptive, and evolving in response to the changing world.

In today's era, where public health systems are driven by scientific processes, traditional knowledge has entered rigorous research frameworks under international standards. Ancient theories are explained in scientific understanding, and empirical evidence is established to support efficacy and safety. Research spans multiple dimensions, from diagnosis and therapeutic methods—such as herbal medicine, acupuncture, tuina massage, and physical exercises—to in depth studies of medicinal herbs in terms of quality, efficacy, and safety. Modern investigations range from laboratory experiments to clinical trials, employing advanced technologies such as chromatography and spectrometry to analyze bioactive compounds, pharmacological studies at the cellular and animal levels, and omics technologies (genomics, metabolomics) to elucidate mechanisms of action. Bioinformatics is also applied to construct networks linking active compounds, target proteins, and diseases, thereby enabling systematic understanding of multi herb prescriptions in line with TCM's holistic philosophy. Clinical studies include double-blind randomized controlled trials, the gold standard of modern medicine, to confirm reproducible therapeutic outcomes in patients. However, methodological challenges remain, such as the predominance of multi herb formulas over single herbs, the unique syndrome based diagnostic framework of TCM, and limitations in conducting double-blinded designs. Beyond above aspects, system level research aimed at enhancing service standards and developing medical curricula to train new generations of practitioners proficient in both traditional knowledge and modern science is also being conducted.

Another significant transformation lies in pharmaceutical innovation, which addresses traditional limitations such as variation in herbal quality, lengthy decoction processes, and poor palatability. Modern pharmaceutical technologies are now applied, such as producing herbal extracts and developing dosage forms suited to contemporary

lifestyles, including capsules, film coated tablets, and instant granules. Scientific techniques are integrated to analyze and control quality at every step—from raw materials to finished products. These processes must undergo systematic study and research to ensure that the medicinal products retain the therapeutic efficacy and safety of traditional wisdom, while at the same time improving convenience and dosing accuracy. Moreover, manufacturers are required to comply with international standards (good manufacturing practice, GMP) to guarantee consistent product quality.

The integration of ancient wisdom with scientific evidence, as discussed above, is fundamental to introducing TCM into the framework of integrative medicine, which addresses the needs of modern healthcare systems. This approach combines the strengths of both TCM and Western medicine. Many hospitals employ TCM alongside conventional medicine to enhance treatment outcomes, while individuals can also apply integrative practices in self care. Nevertheless, careful research is required to examine the interactions between the two medical systems, which may be either beneficial or adverse. For example, herb–drug interactions between Chinese herbs and conventional Western medicines are of particular concern, especially when the latter have a narrow therapeutic index. Understanding these mechanisms is crucial for minimizing clinical risks and for strengthening global confidence in integrative medicine.

All of the aforementioned research must be disseminated to the public. The **Thailand Journal of Traditional Chinese Medicine** is recognized as one of the journals that publish high quality studies. It is committed to serving as a medium that bridges the traditional wisdom of Chinese medicine with modern science, thereby helping to drive TCM forward in step with the contemporary world with grace and dignity, while preserving the invaluable heritage of the past and fostering sustainable health for the people.

Uthai Sotanaphun
Editor

序

从五千年智慧迈向整合医学

中医学是人类最古老的智慧遗产之一，历经五千余年的传承与发展，至今仍持续焕发活力。能够跨越漫长岁月而延续至今，本身便是其价值与实践意义的有力证明。中医学最鲜明的特色，在于其“整体观念”的健康理念，强调人与自然是一个统一整体，而疾病则源于人体内部失衡。然而，中医学虽然始终坚守其核心理论与传统哲学，却并非一成不变，而是一门不断适应时代发展、持续演进并与世界发展同步前行的医学体系。

在当今以科学方法推动公共卫生体系发展的时代，传统医学知识也逐渐进入严格的科学研究体系，以国际标准进行验证与诠释，借助现代科学语言解释古老理论，并建立关于疗效与安全性的循证依据。相关研究涵盖多个层面，包括疾病诊断、治疗方法，如中药、针灸、推拿、健身功法等，同时也深入研究中药材本身的质量、疗效与安全性。现代研究从实验室基础研究到临床试验皆有涉及，采用多种科学方法与技术，例如利用色谱分析（chromatography）与质谱技术（mass spectrometry）分析中药中的活性成分，以鉴定其化学组成与结构；通过细胞与动物实验研究其药理作用；并结合基因组学（genomics）、代谢组学（metabolomics）等“组学”技术，探讨其作用机制。同时，生物信息学（bioinformatics）技术也被用于构建“活性成分—靶蛋白—疾病”之间的网络关系，从而系统性地解释由多种药材组成的中药复方之作用机制，这与中医学整体观念高度契合。在临床研究方面，也广泛采用随机双盲对照试验等高标准研究方法，以验证治疗效果确实存在于患者身上，并具备可重复性。然而，这类研究在方法学上仍面临许多挑战。例如，中医临床治疗中更倾向于使用复方而非单味中药，因此在研究设计上，需要考虑如何与中医独特的“辨证论治”诊断模式相匹配。此外，在临床研究中，实现双盲设计也存在一定的局限性。除上述研究之外，还包括针对医疗服务体系标准化的研究，以及中医药教育课程的发展，旨在培养既精通传统医学，又真正理解现代科学的新一代专业人才。

中医学另一项重要的发展，是制药科技创新对传统局限性的突破，例如药材品质不稳定、煎药耗时以及口感不佳等问题。如今，现代制药技术已被广泛应用于中药领域，例如中药提取物的开发，以及符合现代生活方式的剂型创新，包括胶囊、薄膜包衣片剂、颗粒剂等。与此同时，科学技术也被整合用于从原料到成品全过程的质量分析与控制。这些过程必须经过严格研究，以确保产品在保留传统智慧原有疗效与安全性的同时，提高患者用药便利性，并实现更加精准的剂量控制。此外，生产企业还必须遵循国际药品生产质量管理规范（good manufacturing practice, GMP），以确保每一批产品都具备稳定一致的质量。

上述将古老智慧与现代循证科学相结合的过程，正是推动中医学迈向“整合医学（integrative medicine）”的重要核心。整合医学强调融合中医与西医各自的优势，以回应现代公共卫生体系的需求。如今，许多医院已将中医与西医结合应用，以提高治疗效果；

与此同时，民众也能够运用这一理念进行日常健康管理。然而，中西医结合仍存在许多需要深入研究的问题，特别是两种医学体系之间可能产生的相互作用，这些作用既可能带来积极效果，也可能造成潜在风险。例如，中药与西药之间可能发生药物相互作用，尤其对于治疗窗较窄的西药，更需特别谨慎。因此，深入理解这些相互作用机制，将有助于降低整合医学在临床应用中的风险，并进一步增强国际社会对整合医学的信任。

总之，上述所有研究成果，都需要通过学术平台向学术界与社会公开传播。《泰国中医药杂志》是泰国领先的中医药学术期刊之一，致力于接收高质量研究成果，并作为连接中医传统智慧与现代科学的重要桥梁，推动中医学与时代同步发展。其目标不仅在于传承中医药这一宝贵文化遗产，更在于为人民创造可持续的健康福祉。

肖旭泰
主编